

Καθοδήγηση για τις εθνικές ομάδες πολιτών στο πλαίσιο της Διάσκεψης για το μέλλον της Ευρώπης

Η κοινή δήλωση σχετικά με τη Διάσκεψη για το μέλλον της Ευρώπης προβλέπει τη διοργάνωση ομάδων ευρωπαίων πολιτών. Επιπλέον, σύμφωνα με την κοινή δήλωση, «Κάθε κράτος μέλος και θεσμικό όργανο μπορεί να διοργανώνει επιπρόσθετες εκδηλώσεις, σύμφωνα με τις εκάστοτε εθνικές ή θεσμικές ιδιαιτερότητες, και να συμβάλλει περαιτέρω στη Διάσκεψη, για παράδειγμα μέσω εθνικών ομάδων δράσης πολιτών ή θεματικών εκδηλώσεων με συμβολές από διαφορετικές ομάδες». Η κοινή δήλωση ορίζει ότι «Οι εθνικές και οι ευρωπαϊκές εκδηλώσεις στο πλαίσιο της Διάσκεψης θα διοργανώνονται με βάση σειρά αρχών και ελάχιστων προϋποθέσεων οι οποίες θα αντανακλούν ενωσιακές αρχές που θα ορίζουν τα όργανα της Διάσκεψης».

Στο πλαίσιο αυτό, οι διοργανωτές εκδηλώσεων θα πρέπει να τηρούν το Χάρτη της Διάσκεψης όπως επίσης και οι συμμετέχοντες.

Η καθοδήγηση που περιγράφεται ανωτέρω εμπνέεται από τις αρχές της ορθής διαβούλευσης που καθορίζονται ιδίως σε μια έκθεση του ΟΟΣΑ, στην οποία εξετάζονται εκατοντάδες περιπτώσιολογικές μελέτες των διαδικασιών διαβούλευσης¹, με σκοπό να υποστηριχθούν τα κράτη μέλη που προτίθενται να διοργανώσουν ομάδες πολιτών σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο.

ΣΗΜ: Σύμφωνα με το σκοπό και τις αρχές της Διάσκεψης, θα πρέπει να διοργανώνονται εθνικές εκδηλώσεις, διαφορετικές από τις ομάδες πολιτών, με ανοικτό, διαφανή και χωρίς αποκλεισμούς τρόπο. Ειδικές κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τον τρόπο διοργάνωσης τέτοιων εκδηλώσεων διατίθενται υπό μορφή εργαλειοθηκών στην πολύγλωσση ψηφιακή πλατφόρμα και, ιδίως, στον «Οδηγό βήμα προς βήμα για τους διοργανωτές εκδηλώσεων»². Το έγγραφο παρέχει επίσης παραδείγματα μορφών εκδηλώσεων που θα μπορούσαν να εμπνεύσουν και να καθοδηγήσουν την επιλογή των κρατών μελών. Στην πλατφόρμα διατίθεται επίσης ειδικός οδηγός για πώς μπορεί να γίνει η εκδήλωσή σας πιο συμπεριληπτική.

1) Σκοπός

Οι ομάδες θα πρέπει να έχουν σαφή σκοπό και στόχο: «ο στόχος θα πρέπει να περιγράφεται ως ένα σαφές καθήκον και συνδέεται με ένα καθορισμένο δημόσιο ζήτημα. Διατυπώνεται σε ουδέτερο ύφος ως ερώτημα σε απλή γλώσσα». Τόσο ο ρόλος των πολιτών όσο και η επιρροή της συμβολής τους θα πρέπει να είναι σαφείς. Θα πρέπει να γίνεται αναφορά στη συνολική διαδικασία της Διάσκεψης για το μέλλον της Ευρώπης.

Η πολύγλωσση ψηφιακή πλατφόρμα της Διάσκεψης για το μέλλον της Ευρώπης προσφέρει θεματικές προτάσεις, αλλά τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να επιλέξουν οποιοδήποτε άλλο θέμα σχετικό με την Ευρωπαϊκή Ένωση το οποίο θεωρούν σημαντικό. Σύμφωνα με την κοινή δήλωση σχετικά με τη Διάσκεψη για το μέλλον της Ευρώπης, το εύρος εργασιών της Διάσκεψης θα πρέπει να αφορά τομείς στους οποίους η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει την αρμοδιότητα να δρα ή όπου η δράση της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορεί να είναι προς όφελος των ευρωπαίων πολιτών. Τέλος, σκοπός των ομάδων είναι να παρέχουν συλλογικές συστάσεις επί συγκεκριμένων θεμάτων που σχετίζονται με το μέλλον της Ευρώπης.

2) Επακολουθητικές ενέργειες

«Η αναθέτουσα δημόσια αρχή θα πρέπει να δεσμευτεί δημόσια ότι θα ανταποκριθεί στις συστάσεις των συμμετεχόντων ή ότι θα ενεργήσει με βάση τις συστάσεις τους εγκαίρως.» Τα εθνικά μέτρα διάδοσης

¹ Η έκθεση είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση: <https://www.oecd.org/gov/open-government/innovative-citizen-participation-new-democratic-institutions-catching-the-deliberative-wave-highlights.pdf>. Οι παραθέσεις στο κείμενο έχουν ληφθεί από τις αρχές ορθών πρακτικών για τις διαδικασίες διαβούλευσης κατά τη λήψη δημόσιων αποφάσεων της εν λόγω έκθεσης (Μετάφραση του Συμβουλίου).

² [Πώς διοργανώω μια εκδήλωση: - Διάσκεψη για το μέλλον της Ευρώπης \(europa.eu\)](#)

και συντονισμού που μπορούν να διασφαλίσουν την υιοθέτηση και την προβολή των αποτελεσμάτων των εθνικών ομάδων πολιτών, θα ενισχύσουν την ενσωμάτωση των εθνικών/περιφερειακών/τοπικών δράσεων στην ευρύτερη διαδικασία της Διάσκεψης. Αυτό ισχύει ιδίως λόγω της πιθανής αλληλεπικάλυψης παρόμοιων συζητήσεων που λαμβάνουν χώρα αφενός σε τοπικό/εθνικό επίπεδο και αφετέρου σε επίπεδο ΕΕ.

Τα τρία ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα δεσμεύτηκαν να ανταποκριθούν στις συστάσεις των συμμετεχόντων στην κοινή δήλωση: «*Τα τελικά αποτελέσματα της Διάσκεψης θα υποβληθούν σε έκθεση προς την Κοινή Προεδρία. Τα τρία θεσμικά όργανα θα εξετάζουν ταχέως πώς μπορούν να δώσουν αποτελεσματικά συνέχεια στην έκθεση αυτή, έκαστο αναλόγως των αρμοδιοτήτων του και σύμφωνα με τις Συνθήκες.*»

3) Διαφάνεια

«*Η διαδικασία διαβούλευσης θα πρέπει να ανακοινώνεται δημοσίως πριν από την έναρξή της. Ο σχεδιασμός της διαδικασίας και κάθε είδους υλικό [...] θα πρέπει να δημοσιοποιούνται εγκαίρως.*» Η πολύγλωσση ψηφιακή πλατφόρμα της Διάσκεψης αποτελεί τον κύριο κόμβο για τις σχετικές με τη Διάσκεψη εκδηλώσεις, συμβολές και ενημέρωση διασφαλίζοντας ως εκ τούτου τη διαφάνεια. Όλες οι συμβολές θα πρέπει να δημοσιεύονται στην πολύγλωσση ψηφιακή πλατφόρμα <https://futureu.europa.eu/> στην οποία συγκεντρώνεται το σύνολο των συμβολών των ομάδων ευρωπαϊών πολιτών και της Ολομέλειας της Διάσκεψης καθώς και άλλες σχετικές δραστηριότητες και εκδηλώσεις.

Η κοινή δήλωση προβλέπει ότι οι συστάσεις των εθνικών ομάδων πολιτών και των ομάδων ευρωπαϊών πολιτών συζητούνται από την Ολομέλεια της Διάσκεψης. Εκτός από την πλατφόρμα, τα κράτη μέλη μπορούν να χρησιμοποιούν τα υφιστάμενα θεσμικά όργανα της Ένωσης για να κοινοποιούν τα αποτελέσματα των εθνικών ομάδων πολιτών.

4) Συμμετοχικότητα

«*Η έναρξη θα πρέπει να επιτευχθεί με την εξέταση του τρόπου συμμετοχής των υποεκπροσωπούμενων ομάδων*». «*Η συμμετοχή θα πρέπει επίσης να ενθαρρυνθεί και να στηριχτεί με την καταβολή αμοιβής, την ανάληψη δαπανών ή/και την παροχή ή πληρωμή της φροντίδας παιδιών και ηλικιωμένων*», καθώς και με την παροχή της απαραίτητης στήριξης και βοήθειας. Αυτό ισχύει τόσο για τις δια ζώσης όσο και για τις διαδικτυακές εκδηλώσεις. Ομοίως με τις ομάδες ευρωπαϊών πολιτών, θα μπορούσε να επιδιωχθεί υπερεκπροσώπηση των νέων ή άλλου είδους κοινού. Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στην παροχή στις ομάδες κατάλληλων υπηρεσιών διαμεσολάβησης, με ειδικευμένους διαμεσολαβητές.

5) Αντιπροσωπευτικότητα

«*Οι συμμετέχοντες θα πρέπει να αποτελούν ένα μικρόκοσμο του ευρέος κοινού. Αυτό επιτυγχάνεται μέσω τυχαίας δειγματοληψίας*» που αντιπροσωπεύει διαφορετικές γεωγραφικές προελεύσεις, φύλο, ηλικία, κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο ή/και επίπεδο εκπαίδευσης στην αντίστοιχη χώρα/περιφέρεια, όπως αναφέρεται επίσης στην κοινή δήλωση για τις ομάδες ευρωπαϊών πολιτών. Η επιλογή των συμμετεχόντων θα πρέπει να προβλέπει τον πιθανό αποκλεισμό τους που σχετίζεται με αιρετά αξιώματα ή πολιτικές αρμοδιότητες.

Ο αριθμός των συμμετεχόντων ανά ομάδα κυμαίνεται συνήθως μεταξύ 50 και 200 πολιτών, ανάλογα με τον αριθμό των κατοίκων του κράτους μέλους, της περιφέρειας ή της περιοχής. Θα πρέπει να καταβληθούν προσπάθειες για να προσεγγιστούν οι πολίτες δεν συμμετέχουν συνήθως σε δημόσιες συζητήσεις ή πολιτικές συζητήσεις, π.χ. επιλέγοντας πλαίσια και χώρους με εύκολη πρόσβαση.

Η οργάνωση των επιτόπιων ομάδων πολιτών έχει επιφέρει προστιθέμενη αξία όσον αφορά την πολυμορφία και την ποιότητα των αλληλεπιδράσεων και του διαλόγου μεταξύ των συμμετεχόντων. Στις διαδικτυακές συζητήσεις, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η ανάγκη για περισσότερα διαλείμματα. Οι διαδικτυακές συνεδριάσεις μπορούν να χωριστούν σε περισσότερες συνεδρίες.

6) Ενημέρωση

«*Οι συμμετέχοντες θα πρέπει να έχουν πρόσβαση σε ένα ευρύ φάσμα ακριβών, συναφών και προσβάσιμων στοιχείων και εμπειρογνωμοσύνης*» σχετικά με τις βασικές έννοιες του προς συζήτηση

θέματος προκειμένου να καταστεί δυνατός ο συλλογικός προβληματισμός. Θα πρέπει να προβλέπονται σαφείς διαδικασίες που να διασφαλίζουν ότι οι γνώσεις που παρέχονται στους πολίτες είναι επαρκείς και ισορροπημένες. Με βάση τα ανωτέρω, οι πολίτες θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ομάδας τους, να επιλέγουν τα συγκεκριμένα θέματα στα οποία επιθυμούν να εστιάσουν καθώς και το είδος της εμπειρογνώσιας που χρειάζονται.

7) Διαβούλευση στην ομάδα

«Οι συμμετέχοντες θα πρέπει να είναι σε θέση να βρουν κοινό έδαφος για να στηρίζουν τις συλλογικές συστάσεις τους προς τη δημόσια αρχή. Αυτό συνεπάγεται προσεκτική και ενεργή ακρόαση, στάθμιση και εξέταση πολλαπλών προοπτικών, με κάθε συμμετέχοντα να έχει την ευκαιρία να λάβει το λόγο, με εναλλαγή του μίγματος ως προς τη μορφή των συζητήσεων και των δραστηριοτήτων σε επίπεδο μικρής ομάδας και Ολομέλειας, καθώς και με την παροχή εξειδικευμένης διαμεσολάβησης». Οι διοργανωτές θα πρέπει να προβλέψουν την παροχή **διαμεσολάβησης για τις συζητήσεις** στην ολομέλεια της ομάδας και σε μικρότερες υποομάδες με περίπου δέκα (10) άτομα ανά τραπέζι. Οι υποομάδες συζητούν και διατυπώνουν συστάσεις που θα πρέπει στη συνέχεια να συζητηθούν και να εγκριθούν από την ολομέλεια της ομάδας. Η παροχή διαμεσολάβησης θα πρέπει να γίνεται με **ουδέτερο και εξειδικευμένο τρόπο**.

8) Χρόνος

«Η διαβούλευση απαιτεί επαρκή χρόνο ώστε οι συμμετέχοντες να μπορούν να μάθουν, να σταθμίσουν τα στοιχεία και να εκπονήσουν τεκμηριωμένες συστάσεις, λόγω της πολυπλοκότητας των περισσότερων ζητημάτων πολιτικής». Θα μπορούσαν να προγραμματιστούν **τουλάχιστον 4 έως 6 ημέρες συνεδρίασης** (π.χ. δύο έως τρία Σαββατοκύριακα) για την εξέταση πολύπλοκων θεμάτων στο πλαίσιο της εθνικής διαδικασίας διαβούλευσης. Εναλλακτικά, θα μπορούσαν να πραγματοποιηθούν διάφορες αποκεντρωμένες ομάδες πολιτών σε ένα κράτος μέλος, χρησιμοποιώντας την ίδια μέθοδο.

9) Ακεραιότητα

Για να διασφαλιστεί η ακεραιότητα της άσκησης, *«Η διαδικασία θα πρέπει να διεξαχθεί από ανεξάρτητη ομάδα συντονισμού η οποία είναι διαφορετική από την αναθέτουσα δημόσια αρχή».*

10) Ιδιωτικότητα

Οι εθνικές ομάδες πολιτών θα πρέπει να διασφαλίζουν την ιδιωτική ζωή των συμμετεχόντων και το σεβασμό των κανόνων της ΕΕ για την προστασία των δεδομένων. *«Θα πρέπει να διασφαλίζεται ο σεβασμός της ιδιωτικής ζωής των συμμετεχόντων για την προστασία τους από ανεπιθύμητη προσοχή και παρενόχληση από τα μέσα ενημέρωσης καθώς και για τη διαφύλαξη της ανεξαρτησίας των συμμετεχόντων, εξασφαλίζοντας ότι δεν δωροδοκούνται και ότι δεν τους ασκούνται πιέσεις από ομάδες συμφερόντων ή ακτιβιστές».*

11) Αξιολόγηση

«Θα πρέπει να υπάρχει ανώνυμη αξιολόγηση από τους συμμετέχοντες για την αποτίμηση της διαδικασίας βάσει αντικειμενικών κριτηρίων (π.χ. σχετικά με την ποσότητα και την ποικιλία των παρεχόμενων πληροφοριών, το χρόνο που αφιερώθηκε στη μάθηση, την ανεξαρτησία της διαμεσολάβησης)». Στην αρχή και στο τέλος της διαδικασίας μπορεί να υποβληθεί ερωτηματολόγιο για να αξιολογηθεί ο βαθμός ικανοποίησης από τη διαδικασία και η καμπύλη μάθησης που έχει ενδεχομένως επιτευχθεί στο πλαίσιο των μεθόδων διαβούλευσης των ομάδων.